

31/2008. (XII. 31.) IRM rendelet

az igazságügyi szakértői működésről

Az igazságügyi szakértői tevékenységről szóló 2005. évi XLVII. törvény (a továbbiakban: Szaktv.) 31. § (5) bekezdésének *a*) pontjában kapott felhatalmazás alapján, az igazságügyi és rendészeti miniszter feladat- és hatásköréről szóló 164/2006. (VII. 28.) Korm. rendelet 1. § *h*) pontjában foglalt feladatkörömben a következőket rendelem el:

I. Fejezet

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

A szakértő eljárása, a szakértői vizsgálat

1. § (1) Az igazságügyi szakértői tevékenységre feljogosított (a továbbiakban: szakértő) által lefolytatott vizsgálatra és a szakvélemény-adásra - törvény eltérő rendelkezésének hiányában - e rendelet szabályait kell alkalmazni.

(2) A szakértő vizsgálat alapján ad szakvéleményt.

2. § A szakértő kezdeményezheti a kirendelés alól történő felmentését, ha a kirendelő a szakértő kérésére nem biztosítja a szakértő által megjelölt, a szakértői tevékenység ellátásához szükséges adatokat, felvilágosítást, iratokat és vizsgálati tárgyakat, és e nélkül a kirendelés nem teljesíthető.

3. § A vizsgálaton megjelent tanú kérelmére a szakértő a vizsgálat befejezésekor e rendelet *melléklete* szerinti igazolást állít ki.

Tárgy vizsgálata

4. § (1) A szakértő a vizsgálatra kapott tárgyat laboratóriumi körülmények között is megvizsgálhatja, és szükség esetén mintavételt végezhet. A vizsgálat, illetve mintavétel helyéről és időpontjáról a kirendelő szerv, vagy annak rendelkezése alapján a szakértő értesíti az eljárás azon résztvevőjét, akinek a vizsgálaton vagy a mintavételen való jelenlétét az eljárási jogszabályok kötelezővé vagy lehetővé teszik.

(2) A szakértő a tárgy azonosításával, kezelésével és őrzésével kapcsolatban a jelenlévőkhöz a kirendelő szerv részéről eljáró személy távollétében is közvetlenül kérdéseket intézhet.

5. § (1) A szakértőnek a rendelkezésére bocsátott vizsgálati tárgyat lehetőség szerint eredeti állapotát megőrizve, roncsolásmentes és utólag rekonstruálható módon kell megvizsgálnia.

(2) Ha a vizsgálat során az (1) bekezdésben foglaltak nem biztosíthatók és a vizsgált tárgy megváltozik vagy megsemmisül, annak egy részét lehetőleg az eredeti állapotban úgy kell megőrizni, hogy az azonosság, illetve a származás megállapítható legyen.

(3) Ha a vizsgálatot a (2) bekezdésben foglaltak szerint nem lehet elvégezni, a tárgy megváltozásával vagy megsemmisülésével járó vizsgálat előtt a tárgy jellemző adatait jegyzőkönyvbe kell foglalni, és a tárgyról szükség esetén fénykép- vagy videofelvételt kell készíteni, illetve azt más, a későbbi azonosításra alkalmas módon kell rögzíteni. A papír alapú fényképet, illetve a videofelvételt a szakvéleményhez csatolni kell.

(4) A (2) és (3) bekezdésben foglalt esetben a vizsgálat elvégzéséhez a szakértő köteles beszerezni a kirendelő szerv vagy megbízó előzetes írásbeli hozzájárulását. A szakvélemény előterjesztésére meghatározott határidőbe nem számít be a szakértő jelzése és a kirendelő szerv vagy megbízó írásbeli válasza között eltelt idő.

Személy vizsgálata

6. § (1) Ha a kirendelő szerv az eljárás valamely résztvevőjét vizsgálaton vagy mintavételen való megjelenésre kötelezte, a szakértő - a kirendelő szerv rendelkezése szerint - a kirendelő szerv részéről eljáró személy távollétében

is végezhet mintavételt vagy vizsgálatot, ez utóbbi során a vizsgált személyhez kérdést intézhet. Ezek helyéről és időpontjáról a szakértő az eljárás vizsgálat vagy mintavétel alá vont résztvevőjét értesíti.

(2) Ha a szakértő a vizsgálat során a kirendeléssel vagy a megbízással nem érintett olyan körülményt észlel, amelynek megítéléséhez a tényállás tisztázása érdekében mintavétel szükséges, köteles erről a kirendelő szervet vagy megbízót - esetleges javaslataival együtt - haladéktalanul tájékoztatni. A szakértő a további intézkedéseket a kirendelő szerv vagy megbízó rendelkezése alapján teszi meg.

7. § Ha a szakértő a vizsgálat alá vont személyt személyesen nem ismeri, a vizsgálat lefolytatásához köteles a vizsgálat alá vont személy személyazonosságáról a személyazonosság igazolására alkalmas hatósági igazolványból meggyőződni, ilyen igazolvány hiányában pedig a vizsgálat alá vont személyről - hozzájárulásával - fényképfelvételt készíteni és azt az ügy iratai között megőrizni. Ellenkező esetben a szakértő értesíti a kirendelő szervet arról, hogy a vizsgálat nem folytatható le.

8. § (1) A vizsgálat megkezdésekor a szakértő a vizsgálat alá vont személyt közérthető módon tájékoztatja a vizsgálat céljáról, várható időtartamáról, menetéről és az alkalmazandó vizsgálati eljárásokról, módszerekről, valamint arról, hogy köteles-e magát a vizsgálatnak alávetni.

(2) Ha a vizsgálat alá vont személy külön törvény szerint nem köteles a vizsgálatban való közreműködésre, a szakértő az (1) bekezdésben foglalt tájékoztatást követően a személy írásbeli beleegyezését kéri arról, hogy a vizsgálatnak magát aláveti. A beleegyezést tartalmazó irat egy példányát a szakértő az ügy iratai között megőrzi, egy példányát pedig a vizsgált személynek átadja.

(3) Ha a vizsgálat alá vont személy külön törvény szerint nem köteles a vizsgálatban való közreműködésre, és nyilatkozatot nem tesz, vagy a beleegyezést megtagadja, a szakértő erről jegyzőkönyvet készít, és a jegyzőkönyv egy példányának megküldésével a kirendelő szervet vagy a megbízót tájékoztatja.

A szakvélemény

9. § (1) A szakértő a kirendelő szerv vagy a megbízó részére - a kirendelés vagy megbízás alapján - a szakvéleményt

a) írásban,

aa) postai úton,

ab) személyesen,

ac) kézbesítésre meghatalmazott (megbízott) szerv vagy személy útján,

ad) a kirendelő szerv vagy megbízó kézbesítője útján,

ae) külön törvényben írt feltételek fennállása esetén elektronikus kézbesítés útján vagy

b) személyes megjelenés során szóban

terjeszti elő.

(2) Ha az ügyben különböző szakkérdésekben több szakértőt rendelnek ki, vagy később válik szükségessé több szakértő alkalmazása, a szakértői tevékenységeket a kirendelésben meghatározott feladatok, sorrend és együttműködés szerint kell lefolytatni.

(3) Ha a kirendelő szerv a szakértői csoport vezetőjét jogosítja fel arra, hogy a többi szakértőt bevonja, a (2) bekezdésben foglaltakat a szakértői csoport vezetője határozza meg.

10. § (1) A szakvéleménynek tartalmaznia kell:

a) a vizsgálat tárgyára, a vizsgálati eljárásokra és eszközökre, a vizsgálat tárgyában bekövetkezett változásokra vonatkozó adatokat (lelet),

b) a vizsgálat módszerének rövid ismertetését,

c) a szakmai megállapítások összefoglalását (szakmai ténymegállapítás),

d) a szakmai ténymegállapításokból levont következtetéseket, ennek keretében a feltett kérdésekre adott válaszokat (vélemény).

(2) Ha az ügyben korábban vizsgálat lefolytatására került sor - ide nem értve a szakértői vizsgálatot -, a szakértőnek a szakvéleményben értékelnie kell annak adatait és megállapításait is.

11. § (1) Ha a vizsgálat több szakértő közreműködésével történt, a szakvéleményben fel kell tüntetni, hogy melyik szakértő milyen vizsgálatot végzett. Ha több szakértő azonos véleményre jut, a szakvéleményt közösen is előterjeszthetik (együttes szakvélemény). Több szakterülethez tartozó szakkérdésben a szakértők a véleményüket egyesíthetik (egyesített szakvélemény).

(2) Ha a szakvéleményt több szakértő készíti el, az együttes vagy egyesített papír alapú szakvélemény formai kellékeit [Szaktv. 16. § (4) bekezdés] valamennyi szakértőnek teljesítenie kell.

(3) Ha a kirendelés vagy megbízás együttes vagy egyesített szakvélemény elkészítésére irányul, a szakértőket a rájuk vonatkozó jogok és kötelezettségek - e rendeletben foglalt kivétellel - önállóan illetik meg, illetve terhelik.

12. § A szakértő a kirendelő szervet vagy a megbízót - az esetleges javaslataival együtt - haladéktalanul tájékoztatni köteles arról, ha az eljárása során az ügygel összefüggő olyan jelenséget, hiányosságot vagy rendellenességet észlel, amely a tudomására hozott tényállást kiegészíti, módosítja, vagy amely a megválaszolandó kérdések körén kívül esik, de annak értékelése vagy figyelembevétele az ügy megítélése szempontjából szükséges lehet. A szakértő a további intézkedéseket a kirendelő szerv vagy a megbízó rendelkezése alapján teszi meg.

13. § (1) Ha az írásbeli szakvélemény előterjesztését követően az ügyben a kirendelő szerv további, az eredeti kirendelésben nem szereplő kérdések megválaszolását tartja szükségesnek, a szakértő kiegészítő szakvéleményt ad.

(2) A szakvélemény homályosságának, hiányosságának, önmagával vagy a szakvélemény előterjesztését megelőzően a szakértő tudomására hozott, bizonyított tényekkel való ellentmondásának kiküszöbölésére irányuló kérdések megválaszolása a szakértői díjazás szempontjából nem minősül kiegészítő szakvéleménynek.

(3) A szakvéleményre vonatkozó szabályokat a kiegészítő szakvéleményre megfelelően alkalmazni kell.

14. § (1) Ha a szakértői díjra előzetesen letétbe helyezett vagy bizalmi őrzésbe vett összeg (a továbbiakban e §-ban együtt: letét) a szakértői díjat előreláthatóan nem fedezi, a szakértő köteles a kirendelésről való tudomásszerzéstől számított 8 napon belül ezt - a rendelkezésére álló adatok alapján megítélése szerint hiányzó összeg megjelölésével együtt - a kirendelő szerv felé haladéktalanul jelezni.

(2) Ha a szakértő az (1) bekezdésben írt jelzést elmulasztja, a letétbe helyezett összeg felül szakértői díjra vonatkozó igényéhez - a díjjegyzék előterjesztésével egyidejűleg - valószínűsítítenie kell, hogy a díjtöbblet felszámítását a kirendelést követően felmerült, rajta kívül álló ok indokolja.

(3) Ha a kirendelő szerv a letét összegének kiegészítését elrendelte, a szakvélemény előterjesztésére nyitva álló határidő kezdő napja az a nap, amelyen a szakértő a letét kiegészítéséről értesül.

(4) Ha a kirendelő szerv a szakértő (1) bekezdésben írt jelzése ellenére a kirendelés módosítása vagy a letét kiegészítése iránt nem intézkedik, a szakértő kezdeményezheti a kirendelés alól történő felmentését.

(5) Több szakértő egyidejű kirendelése esetén az (1) bekezdésben írt jelzést a szakértőknek együttesen kell megtenniük.

II. Fejezet

AZ EGYES VIZSGÁLATOKRA VONATKOZÓ ELTÉRŐ SZABÁLYOK

15. § Ha a kirendelés vagy megbízás e Fejezetben nem szabályozott szakkérdés megválaszolására irányul, akkor a szakértő - ha a véleményadás feltételei fennállnak - a kirendelés vagy megbízás teljesítéséhez szükséges vizsgálatot végzi el, ide értve - annak szükségessége esetén - az e Fejezetben foglalt vizsgálatokat is.

Orvosszakértői vizsgálatra vonatkozó általános szabályok

16. § (1) Személy orvosszakértői vizsgálatát - a helyszíni vizsgálat kivételével - olyan helyiségben kell lefolytatni, amelyben biztosított

a) a vizsgált személlyel történő konzultáció,

b) a szakértői tevékenységhez szükséges tárgyi eszközök használata és szakszerű tárolása, ide értve - amennyiben a szakértői tevékenység során keletkezik - a veszélyes hulladékot is,

c) a vizsgált személy fektetésére alkalmas vizsgálóágy,

d) a kézmosási és fertőtlenítési lehetőség,

e) az elkülönített váróhelyiség és

f) a kézmosási lehetőséggel ellátott mellékhelyiség.

(2) Az orvosszakértői véleményt készítő szakértőnek biztosítania kell az egészségügyi dokumentációnak az egészségügyi adatokra vonatkozó szabályok szerinti tárolását és kezelését.

(3) Helyszíni vizsgálatnak minősül a vizsgált személy lakóhelyén vagy tartózkodási helyén, a baleset helyszínén, a büntetés-végrehajtási intézetben, a javítóintézetben, a rendőrség épületében és a bíróság tárgyalótermében végzett vizsgálat.

Elmeállapot orvosszakértői vizsgálata

17. § (1) Ha büntetőeljárásban elmeállapot orvosszakértői vizsgálatára kerül sor, a vizsgálatot végző szakértők közül az egyiknek igazságügyi pszichiátria (igazságügyi elmeorvostan), a másoknak pedig igazságügyi orvostan vagy igazságügyi pszichiátria (igazságügyi elmeorvostan) képesítéssel kell rendelkeznie.

(2) Ha a szakkérdés annak megállapítására irányul, hogy a terhelt

a) a cselekményt az elmeműködés olyan kóros állapotában követte-e el, amely őt képtelenné tette a cselekmény következményeinek felismerésére, vagy arra, hogy e felismerésnek megfelelően cselekedjék vagy

b) elmeműködésének kóros állapota csupán korlátozta-e a cselekmény következményeinek felismerésében, vagy abban, hogy e felismerésnek megfelelően cselekedjék,

a terhelt elmeállapotának orvosszakértői vizsgálatát kell lefolytatni, amelynek során a szakértő értékeli azt is, hogy a terhelt elmeállapotánál fogva tartani kell-e attól, hogy újabb bűncselekményt fog elkövetni.

18. § (1) Ha polgári eljárásban elmeállapot orvosszakértői vizsgálatára kerül sor, a vizsgálatot végző szakértőnek igazságügyi pszichiátria (igazságügyi elmeorvostan) képesítéssel kell rendelkeznie.

(2) Ha a szakkérdés annak megállapítására irányul, hogy a vizsgált személynek az ügyei viteléhez szükséges belátási képessége pszichés állapota, szellemi fogyatkozása vagy szenvedélybetegsége miatt

a) általános jelleggel, illetve egyes ügycsoportok vonatkozásában tartósan vagy időszakonként visszatérően nagymértékben csökkent vagy

b) tartósan teljes mértékben hiányzik,

elmeállapotának orvosszakértői vizsgálatát kell elvégezni.

19. § Ha az elmeállapot orvosszakértői vizsgálatát a kirendelő szerv hivatalbóli bizonyítás keretében rendeli el, a vizsgálatra a vizsgált személy lakóhelyén vagy tartózkodási helyén akkor kerülhet sor, ha a szakértő kérelmére a vizsgálat helye szerint illetékes rendőrkapitányság a kirendelő szerv döntése alapján a vizsgálat helyszínén biztosítja a vizsgálat zavartalan lefolytatását.

Klinikai és mentálhigiéniai felnőtt- és gyermek szakpszichológiai vizsgálat

20. § (1) Ha a szakkérdés

a) az egészséges és az egészségestől eltérő, valamint a normán belüli és a normáltól eltérő mentális működés és személyiségvonások,

b) a speciális feladatok megoldására előnyös, illetve hátrányos személyiségvonások, képességnormák,

c) az élménybeszámolók háttérét képező lélektani folyamatok,

d) a magatartás problémák háttérében álló pszichés tényezők,

e) a pszichotraumatikus élmények következményeinek,

f) a nevelési hatások,

g) a gyermek direkt befolyásolásának, vagy bántalmazásának, illetve

h) a konfliktusos családi működésnek a szülők vagy gyermek személyiségét érintő következményeinek

feltárására, leírására, megállapítására, tipizálására, kategorizálására, értékelésére, illetve kizárására irányul, klinikai és mentálhigiéniai felnőtt- és gyermek szakpszichológiai vizsgálatot kell lefolytatni.

(2) A szakértő a vizsgálat során egyidejűleg több vizsgálati módszert alkalmaz.

Alkohol, kábítószer, pszichotróp anyag és más bódulatkeltő szer okozta befolyásoltság vizsgálata

21. § (1) Vérnek, vizeletnek vagy egyéb biológiai anyagnak alkohol, kábítószer, pszichotróp anyag vagy más bódulatkeltő szer tartalmára irányuló vizsgálata során a szakértőnek értékelnie kell, hogy a vizsgálat alá vont személy a mintavételt megelőzően mely időpontban fogyasztott alkoholt, kábítószert, pszichotróp anyagot vagy más bódulatkeltő szert.

(2) Alkohol, kábítószer, pszichotróp anyag vagy más bódulatkeltő szer fogyasztásának megállapítása esetén a szakértő - a laboratóriumi vizsgálati eredményre figyelemmel - valószínűsíti, hogy a vizsgálat alá vont személy meghatározott időpontban befolyásoltság - alkohol esetében milyen fokú befolyásoltság - állapotában lehetett.

(3) A szakértői vizsgálatra az 5. § rendelkezéseit azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy a vizsgálati minta megváltozásával vagy megsemmisülésével járó vizsgálat előtt a minta jellemző adatait nem kell jegyzőkönyvbe foglalni és a vizsgálat elvégzéséhez a kirendelő szerv előzetes írásbeli hozzájárulása nem szükséges.

(4) A szakértő a vizsgálat után megmaradó mintát ellenőrzésre alkalmas módon hat hónapig megőrzi.

(5) A szakvéleményben a vizsgálati eredményeket számszerűen is fel kell tüntetni.

Forenzikus vegyészszakértői vizsgálat

22. § (1) Ha a szakkérdés annak megállapítására irányul, hogy

- a) a lefoglalt anyag tartalmaz-e kábítószer, pszichotróp anyagot vagy ezek prekursor vegyületeit,
- b) a lefoglalt anyag milyen koncentrációban, illetve mennyiségben tartalmaz kábítószer, pszichotróp anyagot vagy ezek prekursor vegyületeit, illetve
- c) különböző helyen, különböző személyektől lefoglalt kábítószer, pszichotróp anyagok lehetnek-e közös eredetűek

a szakértőnek kábítószer, pszichotróp anyagok és prekursorok szubsztancia alapú vizsgálatát kell elvégeznie.

(2) Ha a szakkérdés annak megállapítására irányul, hogy

- a) a lefoglalt anyag tartalmaz-e robbanóanyagot, vagy annak prekursor vegyületeit,
- b) a lefoglalt anyag milyen koncentrációban, illetve mennyiségben tartalmaz robbanóanyagot vagy annak prekursor vegyületeit,

a szakértőnek a robbanóanyagok, illetve prekursor vegyületek szubsztancia alapú vizsgálatát kell elvégeznie.

(3) Ha a szakkérdés annak megállapítására irányul, hogy

- a) a vizsgált mintán kimutathatók-e az égést gyorsító tűzveszélyes folyadékok maradványai,
- b) a lefoglalt folyadékok tűzveszélyes folyadéknak minősülnek-e, és azok összefüggésbe hozhatók-e a helyszínről származó égett anyagmaradványokból kimutatott tűzveszélyes folyadékmaradványokkal,
- c) két vagy több ásványolaj-származék közös eredetű-e,
- d) az iratok egyes oldalán található festékanyag milyen eredetű, a festékanyagok kereszteződése esetén azok milyen sorrendben keletkeztek, illetve
- e) a vizsgált mintán található-e olyan makro- vagy mikroméretű anyagmaradványok (textilszálak, festék-, műanyag-, üveg-, gumi- és egyéb szilárd anyagmaradványok), amelyek a bűncselekménnyel kapcsolatba hozhatók, a szakértőnek forenzikus vegyészszakértői vizsgálatot kell lefolytatnia.

Igazságügyi genetikai vizsgálat

23. § Ha a szakkérdés annak megállapítására irányul, hogy

- a) a rendkívüli halál bekövetkezésében milyen genetikai tényezők játszottak szerepet,
  - b) a biológiai eredetű nyom az élőlények mely fajához, egyedéhez kötődik, illetve
  - c) a helyszínen talált vagy vizsgálat alá vont biológiai eredetű nyom milyen genetikai tulajdonságokkal rendelkezik,
- igazságügyi genetikai vizsgálatot kell elvégezni.

24. § Genetikai azonosítási, azonosság megállapítási, leszármazási és származás-megállapítási (apaság, anyaság, rokonság) szakkérdésben a sejtmagi, illetve mitokondriális genomban lokalizált egyszerű, összetett és komplex genetikai jellegek alapján adható szakvélemény.

Írásszakértői vizsgálat

25. § (1) Ha a szakkérdés annak megállapítására irányul, hogy

- a) valamely kézírás vagy aláírás az összehasonlító minták alapján mely személytől vagy szűkebb személyi körtől származik,
  - b) különböző kézírások vagy aláírások ugyanazon személytől származnak-e,
  - c) a vizsgálatra küldött kézírás vagy aláírás
    - ca) eredeti vagy másolat,
    - cb) valódi vagy hamisított,
    - cc) természetes vagy torzított írással készült,
  - d) az iratot, illetve egyes részeit megváltoztatták-e,
  - e) az átjavított vagy törölt szöveg eredetileg mit tartalmazott,
  - f) a vizsgált kézírás a minták alapján rendhagyó körülmények között készült-e, illetve
  - g) a vizsgálatra küldött kézírás vagy aláírás és a minta alkalmas-e a vizsgálatra,
- írásszakértői vizsgálatot kell elvégezni.

(2) Írógéppel készített szöveg esetében az írásszakértői vizsgálat során értékelni kell azt, hogy az iratot

- a) milyen típusú írógéppel állították elő,
- b) milyen rendszerű (mechanikus, elektromechanikus, elektronikus) írógépen készítették,

- c) meghatározott írógépen írták-e,
- d) egyszeri vagy többszöri befűzéssel készítették-e (tartalmaz-e utólagos hozzáírást), illetve
- e) egy vagy több példányban készítették-e, indigós másolat esetén pedig azt is, hogy a vizsgálatra küldött irat hányadik példány.

26. § (1) Az írásszakértői vizsgálat a vizsgálatra küldött kézírás vagy aláírás és a próbairás vagy összehasonlítási célra szolgáló (spontán) írásminta egybevetése alapján végezhető el. A kézeredetet az általános és különös sajátosságok mennyiségi és minőségi értékelése alapján kell megállapítani.

(2) A szakvélemény elkészítéséhez szükséges írásminta felvételében a szakértő a kirendelő szerv kérésére közreműködik.

(3) Ha a vizsgálandó íráshordozó szállításra nem alkalmas, amennyiben az lehetséges, a szakértő helyszíni vizsgálat, vagy az írásról készített méretarányos fénykép vagy más módon rögzített másolat alapján ad szakvéleményt.

Okmányszakértői vizsgálat

27. § (1) Ha a szakkérdés annak megállapítására irányul, hogy az okmány vagy okirat

- a) eredeti, hamis vagy részlegesen hamisított,
- b) milyen eljárással készült,
- c) egyes részeit megváltoztatták vagy kicserélték-e,
- d) tartalmaz-e szabad szemmel nem látható írást, benyomódást, elváltozást, amennyiben igen, úgy annak tartalma rekonstruálható-e,
- e) egy vagy több különböző tollal, számítástechnikai, nyomdai vagy egyéb eszközzel készült-e,
- f) egyes részei milyen sorrendben készültek, illetve
- g) bélyegzőlenyomata eredeti vagy hamisított, illetve az adott bélyegzőtől származik-e, okmányszakértői vizsgálatot kell lefolytatni.

(2) Az (1) bekezdés a) pontjában megjelölt szakkérdés megválaszolásához szükséges vizsgálatot a szakértő lehetőség szerint az eredeti okmány vagy okirat alapján, összehasonlítással végzi el.

(3) A bélyegzőlenyomat azonosításához a szakértő kérheti az eredeti vagy a számításba vehető bélyegző vagy lenyomatainak rendelkezésre bocsátását.

(4) Az okmányokat, okiratokat lehetőség szerint eredeti állapotukban kell megvizsgálni.

Fegyverek és lőszeres szakértői vizsgálata

28. § Ha a szakkérdés annak megállapítására irányul, hogy

- a) a vizsgálandó tárgy lőfegyvernek, lőszernek vagy azok fődarabjának, elemének minősül-e,
- b) a fegyver, a lőszer vagy azok alkatrésze működőképes, illetve használható állapotban van-e,
- c) a fegyverből kilőtt lövedék alkalmas-e ember vagy gerinces állat életének kioltására,
- d) a talált lövedéket és töltényhüvelyt a kérdéses fegyverből lötték-e ki,
- e) a tárgyon, illetve ruhadarabon lévő sérülés fegyverből kilőtt lövedéktől származik-e, milyen távolságból és irányból adták le a lövést, milyen testhelyzetben lehetett a lövést leadó és a sérülést szenvedő személy,
- f) melyik a lövés be-, illetőleg kimeneteli nyílása,
- g) a vizsgált lövedéket milyen kaliberjelű, típusú és rendszerű, azonos vagy különböző fegyverből lötték-e ki, illetve abban működötték-e, a vizsgált töltényhüvely melyik lövedékhez tartozhatott,
- h) a vizsgált lőfegyvert más helyszínen használták-e, illetve
- i) a különböző helyszíneken talált lövedékeket, illetve töltényhüvelyeket ugyanabból a fegyverből lötték-e ki, fegyverek és lőszeres szakértői vizsgálatát kell elvégezni.

29. § Lőfegyvernek a kilőtt lövedék vagy töltényhüvely alapján történő azonosítása során a szakértőnek meg kell vizsgálnia a rendelkezésére bocsátott,

- a) talált lövedékeket és töltényhüvelyeket,
- b) a lövés leadásánál használt fegyvert, illetve
- c) lefoglalt lőszereseket.

Nyomszakértői vizsgálat

30. § Ha a szakkérdés annak megállapítására irányul, hogy

- a) láb, fog, egyéb testrész, eszköz, szerszám vagy közlekedési eszköz által hagyott nyomok azonosításra alkalmasak-e,
  - b) láb, fog, egyéb testrész, eszköz, szerszám vagy közlekedési eszköz által hagyott nyomokat azonos személy vagy nyomképző hozta-e létre,
  - c) a vizsgálatra küldött lábbeli nyomot meghatározott személy által használt lábbeli okozta-e,
  - d) a vizsgálatra küldött lábbeli nyomot milyen lábbeli hozta létre,
  - e) a vizsgálatra küldött zár (lakat) milyen rendszerű, álkulccsal vagy idegen kulccsal kinyitható-e,
  - f) észlelhető-e a zárban (lakatban) álkulcs vagy idegen kulcs nyoma, a zár (lakat) felnyitásához, megrongálásához milyen eszközt használtak, ahhoz a vizsgálatra küldött eszközt használták-e,
  - g) a feszítő, vágó- és fűrészközök vizsgálatánál a nyom egy meghatározott eszközből keletkezett-e,
  - h) a vizsgálatra küldött, különálló tárgyak korábban egy egészet képeztek-e,
  - i) a közlekedési eszközök nyomai milyen eszköztől keletkeztek, illetve
  - j) a közlekedési baleset alkalmával a nyomok, elváltozások kölcsönös nyomképződés során jöttek-e létre,
- nyomszakértői vizsgálatot kell elvégezni.

31. § (1) A szakértő a rendelkezésére bocsátott, nyomot hagyó vagy nyomot hordozó tárgy vizsgálata alapján, ha pedig az nem szállítható, az arról készített öntvény vagy a nyomok méretarányos fényképei vagy más módszerrel rögzített másolatai alapján ad szakvéleményt.

(2) Zárakra vonatkozó szakkérdés esetén a szakértő a rendelkezésére bocsátott zár, annak felnyitásához feltehetően használt eszköz, a zár meglévő kulcsai és a feltört zár észleléskori helyzetéről készített fényképfelvétel vagy az arról felvett jegyzőkönyv alapján készíti el a szakvéleményt.

Daktiloszkópiai szakértői vizsgálat

32. § Ha a szakkérdés annak megállapítására irányul, hogy

- a) a talált ujj- vagy tenyéryom azonosításra alkalmas-e,
  - b) a talált ujj- vagy tenyéryom kitől származik,
  - c) a talált ujj- vagy tenyéryomot más helyszínen is megtalálták-e, illetve
  - d) a daktiloszkópiai nyilvántartás alapján megállapítható-e az ismeretlen személy kiléte vagy a vizsgálattal érintett személy személyazonossága
- daktiloszkópiai szakértői vizsgálatot kell elvégezni.

33. § (1) A szakértő a rendelkezésére bocsátott ujj- vagy tenyéryomat lap és az ujj- vagy tenyéryomot hordozó tárgy - ennek hiányában a tárgyról készült lenyomat és fényképfelvétel - daktiloszkópiai vizsgálata alapján ad szakvéleményt.

(2) A nyomhordozó tárgyat oly módon kell csomagolni, hogy az ujj- vagy tenyéryom a sérüléstől védve legyen.

Forenzikus fizikai vizsgálat

34. § Ha a szakkérdés

- a) a fémtárgyak, ötvözetek, üvegszemcsék fizikai tulajdonságainak, elemi összetételének meghatározásával történő azonosítására,
  - b) a közlekedési balesetben résztvevő járművek világítótestjeinek a baleset időpontjában fennálló üzemmódjának megállapítására,
  - c) elektromos tűz gyanúja esetén a rézvezetékben rövidzár miatt létrejött ömleny keletkezési körülményeinek megállapítására, illetve
  - d) fizikai vagy matematikai módszerek alkalmazásával tényesemények lehetséges bekövetkezési módozatainak meghatározására
- irányul, forenzikus fizikai vizsgálatot kell lefolytatni.

Forenzikus geológiai vizsgálat

35. § Ha a szakkérdés annak megállapítására irányul, hogy a vizsgálati tárgyon megtalálható-e a helyszíni vagy összehasonlító mintával egyező természetes keletkezésű ásványos anyag, építőanyag-törmelék, salakmaradvány, kerámiadarab, durva- és finomkerámia-ipari termékből származó anyagmaradvány, forenzikus geológiai vizsgálatot kell lefolytatni.

Forenzikus botanikai vizsgálat

36. § A forenzikus botanikai vizsgálat növénymaradványok összehasonlítására, azonosítására, eredetének, származási helyének megállapítására irányul.

Közlekedési szakértői vizsgálat

37. § (1) A közúti közlekedési balesetre vonatkozó szakvéleményben állást kell foglalni a baleset műszaki és forgalmi okairól, valamint a baleset elkerülhetőségéről.

(2) A kirendelt szakértő a baleset helyszíni vizsgálatában részt vehet, melynek során a szakvélemény elkészítéséhez szükséges adatok, tények feltárása és összegyűjtése érdekében a helyszínrajz elkészítése vagy a helyszín egyéb technikai eszközzel történő rögzítése során a szemlebizottság számára - a rögzítési módszerre és amennyiben indokolt, a képi rögzítéshez az eredeti állapot visszaállíthatóságának biztosításával a helyszín átmeneti megváltoztatására vonatkozóan is - javaslatot tehet.

(3) A szakvéleményben az eseményhez igazodva értékelni kell

a) az időjárással, a környezet megvilágításával, az út állapotával, a be- és kiláthatósággal, a jármű és rakománya sajátosságaival,

b) a baleset előtti sebességgel, a fék- és sodródási nyomokkal, valamint a sebesség megváltozásában szerepet játszó tényezőkkel, az ütközés, illetve elütés helyével és

c) a jármű állapotával, az esetleges műszaki meghibásodás eredetével, jellegével és a baleset bekövetkezésében való közrehatásának mértékével, észlelhetőségével, a járműnek a balesetből eredő rongálódásaival és azok keletkezésének módjával, a jármű mozgásállapotával kapcsolatos körülményeket.

(4) A teljes járműről és a jármű balesetnél közreható részeiről a vizsgálat során - amennyiben lehetséges - külső és belső fényképfelvételt kell készíteni, és azt - a szakértő rendelkezésére bocsátott, helyszínről készített helyszínrajzzal vagy fényképfelvétellel együtt - a méretek feltüntetésével a szakvéleményhez csatolni kell.

(5) Ha a szakértő a baleset helyszínén utólag vizsgálatot végez, erre a szakvéleményben utalnia kell.

(6) Az (1)-(5) bekezdésekben foglalt rendelkezéseket a vasúti, vízi vagy légi közlekedési balesettel kapcsolatos szakvéleményre is megfelelően alkalmazni kell.

(7) A szakértő kérheti, hogy a kirendelő szerv a közlekedési baleseti ügyben külön jogszabály alapján lefolytatott vizsgálat anyagát a rendelkezésére bocsássa.

38. § Gépjármű értékének megállapításáról adott szakvéleménynek tartalmaznia kell a jármű gyártmányára, gyártásának idejére, a jármű állapotára (javításokra, megtett kilométerek számára, elszendvedett közlekedési balesetekre) vonatkozó megállapításokat.

39. § Ha a szakértő a vizsgálatához számítógépes programot is igénybe vesz, a szakvéleménynek tartalmaznia kell a program megnevezését és a vizsgálatához használt főbb kiindulási adatokat.

Munkabiztonsági szakértői vizsgálat

40. § (1) Munkabalesettel kapcsolatban adott szakvéleményben - lehetőleg a munkabaleset időpontjának megfelelő állapotban - pontos, méretarányos helyszínrajzon kell feltüntetni a munkabaleset helyszínét, a balesetnél szerepet játszó gépek, berendezések, eszközök, személyek leírását és helyzetét.

(2) A szakvéleményben értékelni kell, hogy

a) mennyiben tettek eleget a munkabiztonsággal kapcsolatos feladataiknak azok a személyek, akik a jogszabályok, munkabiztonsági rendelkezések és az adott foglalkozás gyakorlatban kialakult szabályainak megtartásáért szervezetszerűen felelősek, vagy közrehatottak a munkabaleset bekövetkezésében,

b) a munkáltató szervezeti felépítésével vagy üzemviteli gyakorlatával kapcsolatos hiányosság közrehatott-e a munkabaleset bekövetkezésében.

(3) A szakvéleményben fel kell tüntetni a munkabalesetet megelőzően tartott munkabiztonsági ellenőrzések és vizsgálatok időpontjait, az ellenőrzések és vizsgálatok jegyzőkönyveinek a munkabalesettel összefüggésbe hozható megállapításait, valamint a munkavédelmi oktatásra vonatkozó adatokat.

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

41. § Ez a rendelet 2009. január 1-jén lép hatályba.

Melléklet a 31/2008. (XII. 31.) IRM rendelethez

IGAZOLÁS
tanú szakértői vizsgálaton való megjelenéséről

Alulírott ..... (a szakértő neve)
..... (a szakértő nyilvántartási száma)

igazolom, hogy az általam lefolytatott szakértői vizsgálaton az alábbi ügyben a jelen igazoláson megnevezett tanú megjelenésére került sor.

1. A vizsgálatot elrendelő szerv neve		
2. A kirendelés ügyszáma		
3. A tanú	a) neve	
	b) lakcíme	
4. A vizsgálat	a) helye	
	b) időpontja	..... év..... hónap ..... nap
5. A tanú által a vizsgálaton eltöltött időtartam ..... óra ..... perc		
6. A tanú kíséreléssel érkezett	b) ☐ Igen ☐ Nem	
7. A tanú által a vizsgálaton történő megjelenéséhez igénybe vett közlekedési eszköz	☐ Gépjármű ☐ Vasút ☐ Helyközi buszjárat ☐ Helyi tömegközlekedési eszköz ☐ Komp ☐ Egyéb:	

Ezt az igazolást a tanú költségtérítésének megállapítása céljából állítottam ki.

Kelt: ..... év ..... hónap ..... nap

P. H.

.....
szakértő aláírása